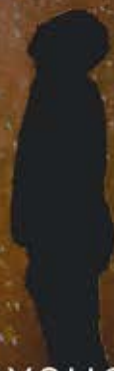

SAID NURSI

PËRGJIGJE NATYRALISTËVE

Shkëlqimi i njëzete e tretë

A NË ALLAHUN TË DYSHOJMË, KRIJUESIN E
QIEJVE DHE TË TOKËS?! 14:10

Said Nursi

PËRGJIGJE NATYRALISTËVE

(Shkëlqimi i Njëzete tretë)*

[Duke qenë pika e gjashtëmbëdhjetë e “Shkëlqimit të shtatëmbëdhjetë”, për nga rëndësia e saj, mendoj të titullohet “Shkëlqimi i Njëzetetretë”, pjesë e cila mendimet e natyralistëve i fut në një gjendje ku nuk mund të ripërtërihen, duke e shkatërruar gurin e themelit të mosbesimit.]

Vërejtje

Tek kjo pikë, të paktën nga nëntëdhjetë të pamundur, ne do të parashtrojmë vetëm nëntë prej tyre, të cilat tregojnë zbrazëtinë e brendësisë së mosbesimit dhe çmendurinë e logjikës së tyre të shëmtuar, e cila është pjellë e fantazisë së sëmurë. Meqënëse këto të pamundura janë sqaruar në vepra të tjera të Risale-i Nurit, do të kalojmë disa pjesë për të dhënë një përgjigje të përmblendhur. Për t’ia arritur këtij synimi na del përpara një pyetje, se si ka mundësi që këta filozofë të “mençur” të pajtohen me këto fantazi të sëmura? Pra nuk munden të shohin brendësinë e specialitetit të tyre. Për ata që dyshojnë në to, po u them se jam gati t’ua vërtetoj me saktësi zbrazëtinë e kësaj teorie. Në mënyrë të përmblendhur do t’u paraqes shëmtimin e rrugës () së tyre, që të shohin qartë se ku i çon ajo.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(1) قَالَتْ رُسُلُهُمْ أَفِي اللَّهِ شَكٌّ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

Ky ajet i All-llahut xh.sh. i kundërshton ashpër ata njerëz, që bien në dyshime dhe mohojnë Njësimin e All-llahut xh.sh.. (Ndërsa në ekzis-tencën e Zotit kurrë nuk mund të dyshohet). Kështu nuk ka askush të drejtë të pyesë dhe të dyshojë për All-llahun xh.sh..

Po paraqes një vërejtje para se të tregoj këtë sekret:

Në 1938-tën shkova në Ankara. Ishte pikërisht koha kur besimtarët ishin të gëzuar, sepse ushtria jonë kishte dalur fitimtare. Në këtë kohë, një grup tradhëtarësh, me anë të intrigave të tmerrshme, po përpiqeshin të shkatërronin besimin e myslimanëve dhe të helmonin ndërgjegjen e tyre. Thashë: “Ah medet për ne! Këto përbindësh do të mundohen të prekin edhe themelet e besimit dhe menjëherë kërkova ndihmën e ajetit që përmenda, i cili e shpreh shumë qartë të vërtetën e ekzistencës së All-llahut xh.sh.. Me forcën e këtij ajeti ua theva kokën e tyre mosbesuese dhe po me forcën e burimit të tij, Kur’anit, shkrova një argument të fortë në gjuhën arabe. Këtë libër e botova në shtypshkronjën “Jeni Gyn” (Dita e re), por mjerisht për arsye se shumë pak e dinin gjuhën arabe dhe duke mos treguar edhe kujdesin e duhur, argumentet e forta të shkruara si përmbledhje, nuk patën ndikimin e duhur dhe fatkeqësisht u përhap mendimi i kundërshtarëve. Ata duke shfrytëzuar këto paqartësi, shpallën luftën e ashpër kundër besimtarëve. U bë e domosdoshme që këto argumente t’i shkruaj në gjuhën turke, por për faktin se disa pjesë të tij janë përmendur më gjerësisht në vëllimet e tjera të Risale-i Nurit, këtu po japim vetëm një përmbledhje të shkurtër. Duke kombinuar pjesët e mëparshme me këto të reja, të gjitha së bashku, do ta kompletojnë këtë argument.

PARATHËNIE

O njeri, dije se disa fjalë që po dalin nga goja e njerëzve, janë të tmerrshme dhe po mbjellin mosbesim. Ato po bëhen shkak që njerëzit të dalin nga feja e vërtetë. Besimtari nuk duhet t’i përdorë këto thashetheme pa u kujdesur. Do të sqaroj vetëm tre nga më të rëndësishmet:

E para: “Euxhedethul-esbabë”, Shkaqet i krijojnë qeniet.

E dyta: “Teshekkele-binefsihi”, Krijohen vetvetiu.

E treta: “Iktezat’hut tabiah”, Natyra e bën të nevojshme dhe e shpik.

Ekzistencën e qenieve askush nuk mund ta mohojë dhe secila nga ato është një art i veçantë i krijuar me një dituri të kulluar. Disa rikrijohen në çdo stinë dhe përtërihen me të njëjtat karakteristika, prandaj o mosbesimtar, ti duhet ta pranosh këtë shembull dhe jo të thuash se këto qenie i kanë krijuar shkaqet.

Sipas teje, shkaqet mbliidhen dhe krijojnë qeniet, apo ajo është krijuar vetvetiu, apo me ndikimin e natyrës u krijua dhe ekzistoi, apo do të thuash se të gjitha këto nuk krijohen ndryshe vetëm me fuqinë e një Fuqiploti të Madhërishtëm? Meqenëse nuk ka rrugë tjetër përveç këtyre katër faktorëve, po vërtetë pamundësinë e tre formave të mëparshme, atëhere detyrimisht do të pranosh rrugën e katërt, pra që të gjitha qeniet i ka krijuar një Zot xh.sh. i Vetëm.

FJALA E PARË:

Elementet e mbledhura nëpër Gjithësi për të krijuar fenomenet, në vetvete përmbajnë një numër të madh të pamundurash. Ne do të sqarojmë vetëm tre nga e përgjithshmja.

E pamundura e parë: Imagjinojmë një far-maci të mbushur me një numër të konsiderueshëm shishesh të ilaçeve të ndryshme. Kërkojmë prej tyre një brum gjallese, për të krijuar një vemje të gjallë dhe të përsosur. Kështu që e solli rasti të futemi tek kjo farmaci. Kontrolluam të gjitha raftet dhe shishet me të gjitha llojet e barnave që përmbanin elemente të gjallesës. Ne duke kërkuar, arritëm në konkluzionin se për të krijuar këtë lloj brumi, na duhej të merrnim nga të gjitha shishet një sasi të preçizuar ilaçi. Nga secila shishe me peshë të preçizuar, mund të merrej një ose dy gram prej këtij, ose tre katër gram prej atij dhe gjashtë shtatë gram prej një tjetri. Po qe se ky raport do të prishej, për këtë lloj brumi, ai nuk do të kishte efektin e duhur. Kur u kthyem që t'i vëzhgojmë këto shishe, vumë re se edhe ato ishin mbushur me shumë kujdes dhe preçizion të madh, ashtu siç e llogaritëm edhe ne. Mbase jo të gjitha, por për të krijuar brumin e duhur ne do të na duheshin të paktën mbi pesëdhjetë shishe.

Vallë, a ka mundësi dhe a është brenda logjikës së dikujt, që për brumin e kërkuar, sikur aksidentalisht, prej fryerjes së stuhisë, të gjitha shishet të rrëzohen e të derdhen dhe pikërisht në këtë moment, pa humbur balancën e gramaturave, duke u krijuar gramaturat e nevojshme, të krijohet brumi i gjallesës? A ka ndonjë budalla me fantazi të tillë si ky njeri që e pranon këtë? Po të ishte e mundur edhe gomarit t'ia dyfishosh dy herë llojin e tij dhe pastaj t'ia japësh mendjen e njeriut, ai përsëri nuk e pranon këtë.

Po si ky shembull, mund të vërtetojmë se çdo gjë e gjallë ka në përbërjen e saj një brum gjallese. Çdo bimë është një eksperiment i gjallë, që është realizuar nga pesha të preçizuara të elementeve atomike të veçanta. Po qe se këto mendime do t'i shpërfytyrojmë dhe padrejtësisht do të thonim se kjo është një rastësi e mbështetur tek shkaqet dhe elementet, atëherë kjo do të ishte njëqind herë e pamundur, njëlloj si në farmacinë që thamë. Stuhia dhe fryerja e erës, këto shishe i rrëzoi dhe u krijua brumi i gjallesës që kërkuam.

Përmbledhje: Në këtë farmaci të Gjithësisë këto qenie të gjalla mund të krijohen vetëm me peshoren e caktimit dhe sundimit të një Zoti xh.sh. të Vetëm. Ai i barazpeshon të gjitha elementet e gjallesave, duke vepruar me diturinë dhe largpamësinë e Tij të paarritshme. Asgjë nuk mund të realizohet jashtë konceptit të Tij. Nuk mund të realizohet mendimi i të pafeve, që këto vepra të holla ia veshin rastit dhe elementeve të verbëra dhe të shurdhëra. Mosbesuesi i pafat nuk e di se po bën një çmenduri të madhe, saqë edhe më budallai i njerëzve nuk mund të besojë se shishet duke u rrëzuar vetvetiu, të ndahen në pesha të miligramuara në mënyrë aq të saktë.

Pra a e kupton se mosbesimi sa është një budallallëk e marrëzi, gjithashtu po aq është edhe një demagogji e paskrupullt?

E pamundura e dytë: Po qe se tërësinë e Gjithësisë nuk e mbështesim tek një Zot xh.sh., por ia lëmë në dorë shkaqeve dhe elementeve, për krijimin e secilës gjallesë, çdo elementi i duhen aftësi që të dijë t'i shfrytëzojë tek qeniet e gjalla. Në trupin e një mize, vetëm Ai mund të realizojë drejtëpeshimin e krahut të asaj krijese të vogël. Tani duke parashikuar funksionet e disa elementeve që janë në kundërshtim, këtë arsyetim, d.m.th. krijimin nga dikush tjetër nuk duhet ta pranojë askush, bile ai që ka mend sa krah i një mize, do ta refuzojë këtë mendim. Pra edhe trupi i vogël i një mize ka lidhje dhe varet nga përbërësit e Gjithësisë, ndoshta ajo është një përmbledhje e saj. Po qe se këtë mizë nuk do ta dëshironte Fuqia e Fuqplotit të përjetshëm, atëhere për të konstatuar nevojat e saj që ndodhen pikërisht në trupin e vetë mizës, i duhet të lidhë shkaqe të mëdha me trupin e saj të vogël, apo ndoshta do të na duhej të hynim në qelizat e syrit të saj, i cili është një mister i vogël. Tani këtë veprim, po qe se nuk ia ka dhënë Fuqplotit të Pambarim, atëhere shkaqet e fizikës kanë nevojë të jenë pranë saj, prandaj të gjitha nevojat e krijesës do të mbështeteshin tek ajo. Duhet ta pranosh se të gjithë trupat që ndodhen në Gjithësi dhe që janë të ndërtuar nga elemente fizike, janë të përbërë nga atome aq të vogla, sa në to nuk mund të hyjnë dot as “këmbët” e dy mizave, kurse në të vërtetë ato hyjnë në brendësi të saj dhe punojnë si një mjeshtër. Në fakt ato nuk janë mjeshtër, sepse nuk kanë as jetë, as pamje, as dëgjim, por punojnë si të tilla, meqenëse ato janë nëpunëse të të Plotëfuqishmit të Pambarim.

Edhe më të shushaturit e “sofestaive” turpërohen nga këto mendime që paraqesin këta filozofë materialistë.

E pamundura e tretë: Ka një princip të njohur midis popullit që thotë:

(1)

Tani e kuptuam se veçanërisht kur një send krijohet me një përsosmëri të madhe dhe me një ekuilibër të rrallë, fiton gjallërinë e tij të përgji-thshme. Patjetër kuptohet se ajo nuk ka dalur nga duart e dikujt tjetër, siç pretendojnë ateistët, por duket shumë qartë se ajo ka dale nga një Dorë të Fuqishme, prej një Dituri të Kulluar dhe nga Largpamës të Vetëm. Këto tregime të shkurtra tregojnë se e vërteta është kjo dhe nuk ka tjetër. Si ta pranon mendja tani kur thua se këtë Gjithësi e kanë krijuar shkaqet e natyrës, që nuk kanë shpirt, janë të paditur, të dhun-shëm, që rrjedhin si një rrymë e pavetëdijshe, të komplikuar, të verbër dhe të shurdhër? Po qe se çdo gjë do ta linim në duart e tyre, në këtë rrugë pa krye edhe mbledhja edhe ndarja e elementeve, do të mbështillte rrugën e tyre të verbër, si mos më keq. Rrugën e kthjelltë të All-llahut xh.sh. t'ua veshësh shkaqeve të rastësishme të natyrës, nuk do të ishte gjë tjetër veçse një marrëzi dhe duhet të pranosh menjëherë të njëqind pamundësitë. Po nuk e more parasysht këtë pamundësi, po të tregoj edhe një tjetër:

Për të shfrytëzuar dhe ndikuar mbi shkaqet materiale, i duhej të angazhohej me atë që do të krijonte. Shkaqet e natyrës ndikimin e prekjes e pasqyrojnë vetëm në fytyrën e

dukshme të kri-jesave të gjalla. Shumë qartë po shohim se “duart” e shkaqeve natyrore, nuk mund të arrijnë kurrë në brendësinë e gjallesave. Ajo më e pakta është dhjetë herë më e përsosur dhe më e arritshme se sa pamja e jashtme (të vështruarit). Këtu as “duart”, as “mjetet” e kushteve nuk mund të hyjnë në brendësinë e këtyre kafshëve të vogla, bile ato as pamjen e jashtme nuk mund ta sajojnë siç duhet dhe as që mund të ndikojnë dot. Është për t’u habitur që disa insekte fare të vogla, kanë një konstrukt shumë më të ndërlikuar dhe më mjeshtëror se sa disa krijesa të mëdha, kur dihet se ato janë krijuar në një mënyrë të pashoqe, kurse shkaqet janë të paditura dhe të pashpirta, të trasha, të largëta, të shurdhëra, të verbëra dhe njëkohësisht kundra njëra-tjetrës. Kush u beson këtyre broçkullave është njëqind herë më i verbër dhe mijëra herë më i shurdhër.

FJALA E DYTË:

“Teshekkele-binefsihi” d.m.th.: Formohet vetvetiu.

Si e para edhe kjo fjali mban shumë të pamundura në vetvete. Sa për ilustrim po tregojmë vetëm tre prej tyre:

E pamundura e parë: O ti mohues këmbëngulës! A e di se ky “uni” yt po të çmend kaq shumë, sa për të pranuar gjykimin që ke, po të shtyn të pranosh njëherazi, njëqind të pamundurat. Ti duhet ta pranosh se nuk je një qenie e thjeshtë dhe e pashpirtë, që nuk shndërroresh, por je si një bina që vazhdimisht ripërtërihet dhe si një makineri e përsosur. Nuk e kupton se “veglat” e tua po punojnë ditë e natë? Ti je në kontakt me Gjithësinë, e sidomosme të ushqyerit dhe vazhdimësinë e trashëgimërisë racore, zhvillime këto që e bëjnë shumë interesante anën tënde të brendshme. Atomët dhe qelizat në trupin tënd janë të detyruara që të mos i shkëpusin lidhjet midis tyre. Ato hedhin hapat e tyre me shumë kujdes duke lëvizur me një mjet po kaq të kujdesshëm, në përputhje me gjendjen tënde, duke e ditur se ti ke lidhje me Gjithësinë. Ti po përfiton prej shqisave të brendshme dhe të jashtme, të krijuara me mjete të përsosura. Po qe se ti nuk i pranon qelizat e trupit tënd si nëpunës të vegjël që lëvizin sipas një urdhëri dhe ligjeve të një Fuqiploti të Gjithëfuqishëm, apo si një ushtri e Tij, po qe se ato qeliza nuk i pranon si majën e një lapsi të “Caktimit të All-llahut xh.sh.”, apo si një shenjë e Fuqisë së Tij, atëhere secilit atom të organizmit tënd, duhet t’i japësh nga një sy për të shikuar tërësinë e trupit tënd. Ai duhet të jetë i aftë, që të shohë Gjithësinë që ka kontakt direkt me të dhe që nuk mbaron me kaq, por vazhdon të shohë dhe të njohë të kaluarën, të ardhmen, fisin, racën, “burimin” e elementeve dhe minierën e ushqimeve. Pra këtij atomi të vogël i duhet një logjikë sa njëqind gjenijë të mirënjohur. Atomit të vogël të mendjes tënde të çmendur, duhet t’i japësh aq vetëdije dhe dituri sa Platonit të mirënjohur. Kjo është aq e pakuptimtë, sa që nuk mund të tregohet.

E pamundura e dytë: Trupi yt i ngjan një pallati me njëmijë kube. Kolonat e tyre qëndrojnë në ajër pa u mbështetur tek njëra-tjetra. Ai është njëmijë herë më i ndërlikuar se sa këto pallate, sepse ky “pallat” i trupit tënd përtërihet vazhdimisht, pa marrë parasysh asgjë. Zemra dhe shqisat shpirtërore, apo organet e jashtme të trupit tënd, janë si ato

dhomat me kube interesante, ku atomet janë si ata gurët e asaj shtëpisë, që me mjeshtëri të përsosur janë vendosur kokë më kokë, duke na dhënë një ndërtesë të përkryer si një art jashtëzakonisht i bukur, ku syri dhe shija tregojnë për një Fuqi të Pafundme. N.q.s. këto atome nuk do t'i mbështetësh në një Mjeshtër të Gjithësisë dhe nuk do t'i konsiderosh si nëpunës të bindur dhe të përlurur të Tij, atëhere secili atom së bashku me të gjithë atomet e trupit tënd, bëhen si një gjykues absolut, që sundojnë njëri-tjetrin dhe i përulen sundimit të tjetrit. Pra sundimtarët e pranojnë sundimin e shokut. O shok, jo ndryshe, por ky do të ishte një veprim dhe një art i All-llahut xh.sh., si dhe një garanci e përsosur e Njësimit të Tij, sepse Funksionet e Tij janë një burim i pashterrshëm i veprimeve të shumëllojshme. Këto veprime po qe se do t'i mbështetësh tek një atom fare i vogël, atëhere kush ka një vetëdije sa një atom, do ta kuptonte se në të, jo një, por janë ndërthyrur njëqind të pamundura.

E pamundura e tretë: Po qe se trupi yt nuk do të paraqitej si një letër e shkruar nga “dora” e Fuqishme e Zotit xh.sh. dhe po pranove se shqisat dhe organet e tua janë një botim i natyrës, apo i kanë krijuar elementet e natyrës, atëhere fillo nga qeliza e trupit tënd, deri tek formimi i secilit organ shqisë, që për t'u krijuar duhen modele dhe mijëra kallëpe të natyrës.

Shembull: Ky libër që kemi në dorë, po qe se themi se është i shkruar me lapës, duke u mbështetur në ditoritë e autorit të tij, vetëm atëhere mund të shkruhet i gjithë libri me shumë lehtësi. Por po qe se shkruarjen e këtij libri nuk e mbështesim tek merita e lapsit të autorit dhe themi se është shkruar vetvetiu, apo e ka krijuar natyra, atëhere për të botuar librin, për secilën shkronjë duhet një model i plumbët. Pra përkundrejt lapsit të autorit, atij i duhet nga një “laps” për secilën shkronjë. Përveç kësaj edhe lloji i germave do të ndryshojë sipas shkrimit që na duhet të paraqesim, si p.sh. për ato të mëdhatë, germa të mëdha, për të hollat germa të holla etj.. Në këtë mënyrë edhe për vetë germën na duhen me dhjetra lapsa. Po qe se ky do të ishte një shkrim si ai i trupit tënd, njëri “shkrim” përbrenda tjetrit, secilit grup shqisash do t'i duheshin modele të ndryshme, gjë që është brenda njëqind të pamundurave. Po qe se këtë arsyetim e quan të mundur, atëhere duhet të pranosh se edhe ato modele të këtyre germave i ka krijuar vetëm një njeri. Por po the se janë shpikur nga vetja e tyre, duhet ta dish se për të prodhuar lapsat, shkronjat dhe modelet e shkronjave metalike, do të të duheshin pajisje dhe modele të krijuara në mënyrë estetike. Duke vazhduar në këtë mënyrë, rritet pamundësia e krijimit të këtij libri vetvetiu.

Ai që pranon këtë mendim kaq fantastik dhe të pamundur, do t'i shtojë të pamundurat në një numër të barabartë me tërë sasinë e atomeve të trupit të vet. O njeri i paskrupullt, turpërohu dhe largohu prej rrugës së errët ku je futur!

FJALA E TRETË

“Iktezat-hut tabiat.” Natyra e bën të nevojshme ekzistencën e saj.

Shpesh thonë se e ka krijuar natyra. Edhe ky mendim si ata të mëparshmit shpreh njëqind të pamunduratur, por ne këtu vetëm tre prej tyre do të parashtrojmë:

E pamundura e parë: Po qe se për krijimin artistik të këtyre qenieve, veçanërisht të njerëzve, nuk do të mbështetemi tek Dielli i Përjetshëm, pra në Fuqinë e Madhe të All-llahut xh.sh. dhe po qe se mendojmë për një natyrë që është e shurdhër dhe pa kujtesë, atëhere për të krijuar secilin send, asaj i duhet nga një makinë dhe një shtypshkronjë, në mënyrë që secilit send t’i japë një fuqi që të ketë aftësi për të krijuar dhe ruajtur çdo gjë.

Shkëlqimet e diellit që pasqyrohen në kristale, po të mos i mbështesim të gjitha ato tek vetë burimi, pra diellit, atëhere duhet të pranojmë se janë veti të cepave që shkëlqejnë ato, kurse dihet që në cepa të qelqit nuk mund të vendoset as koka e fijos së shkrepës.

Atëhere duhet ta pranosh se ato kristale mbanin edhe cilësitë e diellit gjigand. Po si ky shembull, po qe se të gjitha qeniet e gjalla, apo sendet nuk i mbështesim drejtpërsëdrejti tek Funkcionet e Emrave të Zotit, atëhere duhet të pranonim se secilit send, veçanërisht gjallesave, natyra u ka dhënë një fuqi të pafundme, një vullnet dhe një dituri të mrekullueshme, që të kenë mundësi përnjëherë të konceptojnë të kaluarën dhe të ardhmen e tyre. Pra duhet ta pranosh se secili send është një zot. E kuptove se ky lloj mendimi nuk pranohet kurrë? Kjo tregon se kush ia atribon Artet e Zotit xh.sh. natyrës imagjinare, se gjoja ato i ka krijuar një fuqi e pavetëdijshme, që nuk ka asnjë lloj rëndësie, ky farë njeriu është njëqind herë më kafshë se kafsha e pavetëdijshme.

E pamundura e dytë: Këto sende të rregull-ta, të krijuara me ekuilibër preçiz, po qe se nuk ia atribuojmë All-llahut xh.sh., që është Gjykatësi i Fortë dhe i Paanshëm, por ia mbështesim natyrës së budallallosur, atëhere për secilin cep të tokës, natyrës i duheshin të gjitha shtypshkronjat dhe fabrikat e Europës dhe njëkohësisht ky cep i tokës duhet të ishte një zanafill, për të rritur frutat e shijshme e të panumërta dhe të krijonte ato lule erëkëndshme panumërim. Sepse vetëm në një vazo që zë pak dhé, nga një farë e vogël rriten me mijëra lule të varjeteteve të ndryshme ku duket një aftësi e çuditshme në shpimin e dheut për të dalur në sipërfaqe. Këtë fenomen të mrekullueshëm, po qe se nuk ia atribon një Zoti të Fuqishëm, atëhere për secilën lule do të duhej një pajisje e jashtëzakonshme, se përndryshe ajo nuk mund të ekzistonte. Farërat e tyre përmbajnë materien të njëjtë me të vezës dhe të spermës, pra hidrogjen, oksigjen, azot dhe karbon. Këta elemente janë në formë të ngatërruar dhe të çrregullt, pa patur asnjë farë dijenije për formimin. Ajri, uji, ngrohja dhe drita, përpara tyre janë fare të parëndësishme dhe të thjeshta, të cilat rrjedhin si vërshime. Pra të gjitha këto veprojnë në mënyrë të pavetëdijshme. Formimi i luleve të ndryshme është i shumëllojshëm dhe i panumërt. Ato dalin prej dheut në një mënyrë të rregullt, gjë që tregon se për t’u krijuar këto lule, nevojiten pajisjet dhe presat e të gjithë Europës. Vetëm në këtë mënyrë mund të arrish t’i krijosh këto basma natyrore, pra petalet e lloj-llojshme. Ato janë të qendisura me një bukuri të rrallë dhe janë larg nga krijimtaria e mendjes së atyre njerëzve që mbajnë këto

mendime që nuk kanë iman (besim). Merre vesh mirë se sa të çmendur janë ata që shpifin se natyra ka krijuar njeriun me të gjitha format e tij. Ata janë pijanecë të ndyrë dhe nuk mund të kuptojnë se ku po i çon fantazia e tyre e sëmurë dhe e çoroditur, që është jashtë çdo logjike shkencore, megjithëse ata e quajnë veten “shkencëtarë”. Shiko në këtë rast se çfarë rruge dhe profesion të budallallosur kanë zgjedhur ata për vete... dhe pastaj plasja të qeshurit.

Po qe se thua se këto qenie ia atribuon natyrës, do të përballohesh me vështirësi të panumërta. Sikur ta mbështesim tek Një Zot i Madhërishëm këtë krijim, çfarë mrekullie do të shikonim dhe pamundësitë do të thjeshtoheshin dhe do të bëheshin pendë të lehta.

Përgjigje: Në të pamundurën e parë, kur dhamë shembullin e diellit, vumë re se ndikimi i tij realizohet me lehtësi, që nga kristalet e vogla deri tek oqeani madhështor. Ky ndikim vërtetohet shumë lehtë, sepse po nuk i ndriçoi dielli, as pika e ujit dhe as oqeani, nuk do të dukeshin si mijëra diej të vegjël nga pasqyrimi i tij. Ato dritën e tyre e përfitojnë nëpërmjet një dielli të zakonshëm. Pra kur secilin qenie t’ia dedikosh një Dielli të Pafillimtë që i krijon me një lehtësi të madhe, atëhere përnjëherë do të bëhen nga arsyeja e nevojtarëve. Po e përsërisim se, po ndërpreve marrëdhëniet me ekzistencën e një All-llahu xh.sh. të Vetëm, me kokën e turbullt, secilin send duke ia veshur natyrës që është pjesë e gjithësisë, pranon se ajo është në gjendje të krijojë dhe mbrojë intereset e veta, gjë e cila është e pamundur. Ky mendim përmban në vetvete mijëra të pamundura, sepse ai nuk është në gjendje që të krijojë një mizë të vogël, që në fakt është një makinë e përsosur dhe një model i gjithësisë.

Përmbledhje: Është e padyshtimtë se All-llahu xh.sh. nuk ka ndihmës dhe shok. Po kështu edhe në edukimin e gjithësisë dhe në krijime, nuk pranon ndërhyrjen e askujt.

Por, vështirësitë e “Çështjes së Dytë”, siç janë vërtetuar edhe në vepra të tjera të Risale-i Nurit, të gjithë gjithësinë, me çfarë përmbledh brenda saj, ia atribuon një Zotit të Vetëm. Në këtë mënyrë ky problem zgjidhet fare lehtë si një çështje e vetme. Po ia dedikove natyrës, atëhere vetëm një çështje duket e vështirë sa të gjitha çështjet e botës. Këtë të vërtetë e kam treguar edhe më parë, këtu do ta parashtrojmë përmbledhjen e një argumenti. Një ushtar, apo një nëpunës është lidhur me anë të detyrës së tij me mbretin, duke kryer detyrën e ngarkuar me fuqinë e shtetit, vepra e të cilit është me mijëra herë më e madhe se e tyrja. Ndodh që ushtari, me atë forcë, ndonjëherë kryetarin e një qyteti e robëron, sepse mjetet dhe forca e punës së vet, lidhjen e kanë tek shteti, që i shërben edhe si pikëmbështetje për t’u pajisur me armë, ku gjenden të gjitha arkat me municione. Kjo do të thotë se një pjesë e mjeteve të tij për kryerjen e detyrës, ndodhen në duart e ushtarëve të tjerë, që edhe ata kryejnë detyrën që u është ngarkuar në sektorin përkatës. Pra secili lidhet nëpërmjet njëri-tjetrit dhe të gjithë së bashku kryejnë detyrën e shenjtë të mbrojtjes së atdheut. Ky organizim i përsosur është një vepër e shkëlqyer dhe superiore, siç janë në të vërtetë të gjitha punët e një mbreti të urtë dhe të drejtë. Për ilustrim p.sh. një milingonë kur bëhet nëpunëse e Zotit xh.sh. dhe vihet në shërbim të Tij, atëhere mund të shembë edhe një piramidë faraonash. Po kështu edhe një mizë e vogël mund të ngordhë një “nemrud”. Duke u nisur gjithmonë nga ky parim, bërthama e farës së pishës e kompletuar me të gjitha mjetet e nevojshme, ngre në shpinën e saj të vogël një dru shumë të madh pishë. (Shënim) Po qe se i ndërpret kontaktet me Zotin xh.sh. dhe nuk vazhdon

të jetë nëpunës i Tij, atëhere detyrohet të pajiset me mjetet e punës dhe kështu mund të punojë sipas fuqisë së krahut dhe pajisjeve që ka me vete.

Po t'i gjykosh çështjet në këtë këndvështrim, në rastin konkret duke u mbështetur tek Fuqia e Tij, çdo punë kryhet me lehtësi dhe shpejt. Po qe se i shkëput lidhjet me Zotin xh.sh. dhe të gjitha fenomenet ua vesh shkaqeve, atëhere do të të duheshin mjetet, forca e krahut e ushtrisë që do të të mbajë mbi shpinë, me të gjitha pajisjet luftarake të mbretit dhe gjithashtu edhe fabrikat e Tij. Ndonjë maskara që kërkon të argëtojë popullin me këto përralla i duhen këto gënjeshtëra imagjinare.

Njerëzit e ndershëm, do t'u largohen këtyre përrallave të turpshme të imagjinatës së sëmurë.

Përmbledhje: Po qe se çdo fenomen e mbështesim tek një Zot xh.sh. i Vetëm, me një lehtësi të çuditshme do të kryhet çdo veprim. Po pranove mendimin e kundërt se çdo fenomen e krijon natyra, do të përballohesh me vështirësi të madhe dhe jashtë logjikës. E pamundura e tretë: Për të marrë përgji-gjen e kësaj pamundësie duhet t'i drejtohem i Risale-i Nurit, ku që më parë janë parashtruar dy shembuj.

Shembulli i parë: Supozojmë një pallat që ndodhet në një vend të pabanueshëm, por i ndërtuar në mënyrë të përsosur dhe me stilin e një teknike të fundit. Në këtë trevë i ka rënë rruga një udhëtarit të thjeshtë dhe të pashkolluar. Kur ka hyrë brenda ky udhëtar, është befasuar me një art të shkëlqyer nga mijëra krijime të bukura, që nuk i ka parë kurrë në jetën e tij. Duke menduar sipas budallallëkut të vet, në mënyrë të palogjikshme thotë: “Nuk ma ha mendja që këto mrekulli t'i ketë krijuar dikush nga jashtë. Këto mund t'i ketë krijuar ndonjë prej këtyre sendeve që ndodhen brenda këtij pallati”. Duke menduar me këtë lloj mendime, ai ka filluar të hetojë me vëmendje se cila nga këto sende mund ta kishte bërë këtë mrekulli. Pasi ka hetuar një farë kohe, nuk i është mbushur mendja se ndonjëra prej tyre mund ta kishte bërë këtë kryevepër. Kështu gjeti një fletore në një qoshe të pallatit, ku ishte shkruar i gjithë programi dhe planimetria e ndërtesës, si dhe preventivi i shpenzimeve dhe kostoja e saj. Pa e lexuar deri në fund fletoren, filloi të mendojë: “Kjo fletore nuk ka asnjë shans për t'u quajtur si krijuesja e kësaj çudie, sepse nuk ka as gojë, as dorë, as sy dhe as vegla pune. Ajo nuk ka asnjë aftësi për të zbukuruar këtë pallat. Përsëri mbeti në mëdyshje dhe filloi ta parapëlqejë këtë fletore dhe ta vlerësojë më shumë se sendet e tjera, sepse ajo përmbante në vetvete disa rregulla dhe ligje të shkencës së ndërtimit, si dhe programin e punimeve, prandaj mendoi: “Kjo fletore duhet të jetë ndërtuesja e këtij pallati, sepse kjo i ka të gjitha mjetet e duhura për ndërtim, si dhe planimetrinë e tij”. Pastaj i gëzuar bërtiti: “Pikërisht kjo është ndërtuesja e këtij pallati, ajo e ka hijeshuar, e ka zbukuruar, rregulluar dhe çdo send e ka vendosur në vendin e duhur”.

Besoj se e kuptove tani se ky budalla me mahnitjen e tij, u bë shkak për t'u marrë nëpër gojë kjo gënjeshtër e trilluar edhe nga të çmendur të tjerë.

Po kështu kjo gjithësi me hijeshitë që mban në vetvete, nuk ngelet mbrapa këtij pallati të mrekullueshëm. A nuk e sheh se si është rrethuar katërcipërisht nga sende të mrekullueshme? Po qe se në këtë natyrë hy një njeri primitiv që e mohon ekzistencën e

All-llahut xh.sh. dhe thotë se këto gjëra i ka krijuar dikush prej tyre, pra rastësia, apo natyra, ky i çmendur nuk e mendon se Mjeshtri nuk është i tyreve. Këto arte të mrekullueshme që ndodhen në këtë natyrë, janë si një fletore ku All-llahu xh.sh. i Madhërishtëm, ka shkruar Ligjet Hyjnore të Tij. Ai në këtë fletore shkruan dhe fshin, krijon dhe prish, ndryshe nga ky njeri që ka bërë një gabim të madh kur thotë: “Për krijimin e këtyre sendeve duhet të mbështetemi diku, si bie fjala tek ajo fletorja e pallatit (ku në të vërtetë pallatin nuk e ka krijuar ajo). Me bindje them se të gjitha qeniet e gjithësisë pa përjashtim, nuk i ka krijuar natyra dhe është e pamundur të them se kjo natyrë ka krijuar veten, por ajo është fletore që nuk mund të krijojë këtë pallat, pra është një e tillë si ajo që përmendëm më lart. Ajo fletore nuk është krijuese, por një e paditur, e pagojë, e shurdhër dhe e pafuqishme. Për t’i shpikur të gjitha këto bukuri asaj i duhet një fuqi e jashtëzakonshme, të cilën nuk e zotëron. Meqë nuk po pranoj Mjeshttrin e Përrjetshëm, atëhere më mirë bëhet të them se këtë fletore e ka krijuar natyra.

Këtij tipi ne i përgjigjemi kështu: O ti budalla që je një kombinim i të gjithë budallenjëve të shushatur! Largoje mendimin nga bataku i natyralizmit, sepse nuk po mundesh të shohësh mbas vetes tënde për të krahasuar që nga atomi i vogël deri tek dielli gjigand, se të gjitha qeniet, me gjuhët dhe gishtat e tyre të larmishme, po dëshmojnë për një Mjeshtër të Madhërishtëm. Ti mund ta vësh shkëlqimin e qëndisjeve të shumëllojshme dhe Mjeshttrin e asaj fletoreje të pallatit përrallor, vetëm atëhere kur e dëgjon Fermanin e Tij, që të shpëton prej vegimeve të paskrupullta.

Shembulli i dytë: Një njeri shumë i pakulturuar hyri në rrethin e një kazerme madhështore. Shikoi me çudi se si lëvizte e gjithë ajo ushtri dhe se si stërvitej në një mënyrë aq të rregullt. Ai gati u çmend kur pa se e gjithë ushtria u bindej urdhërave të një njeriu të vetëm. Vetëm me një komandë të gjithë lëviznin, uleshin, ngriheshin dhe qëllonin të gjithë përnjëherësh me armë. Truri i këtij njeriu primitiv nuk mund të konceptojë dot se fuqia e këtyre njerëzve e merr mbështetjen nga forca e madhe e shtetit. Përveç kësaj, ai këto i mohon duke imagjinuar se këta ushtarë janë të lidhur me litarë njëri me tjetrin dhe çuditet pse litari që janë lidhur është kaq i fortë.

Një ditë të xhumasë hyri në një xhami të madhe si ajo e Shën Sofisë dhe u habit, kur pa myslimanët që me një zë të imamt, bënin sexhde, uleshin dhe ngriheshin. Ky i çmendur nuk kishte fare dijeni se të gjitha ligjet qiellore mbanin principe të sheriatit dhe adhurimit, por mendonte se këta njerëz janë robëruar dhe lidhur me litarë të vërtetë, prandaj lëviznin në të njëjtën kohë të gjithë bashkë, sikur luajnë me njëri-tjetrin. Doli nga xhamia me këto mendime që të bëjnë të shkrihen së qeshuri edhe kafshët që janë në formën e njeriut, së bashku me të gjithë njerëzit e tjerë primitivë.

Duke shpjeguar këtë shembull ke pranuar se kjo gjithësi është e mbushur plot e përplot me “ushtarë” të Mbretit të Pafillim dhe të Pambarim. Kjo kazermë është gjithësia e cila është e Mbretit, si dhe një xhami e madhe që bëjnë adhurimin si në atë ku hyri ai njeriu i egër dhe mohues, që tha se të gjitha këto i ka krijuar natyra. Ligjet shpirtërore të diturisë së pastër të Mbretit të Përrjetshëm i konsideron si një materie fizike, duke mohuar Fuqinë e All-llahut xh.sh.. Në këtë mënyrë, ai zhvlerëson edhe Ligjet e Mbretërisë së Tij, bile edhe artet e bukura të gjithësisë i konsideron si të shpikura nga vetja, apo ia atribon

natyrës. Atij nuk i shkon fare nëpër mend se këto “ligje të natyrës”, janë pasqyrë e Fuqisë së Tij Hyjnore, të cilën ai nuk e llogarit fare. Ky lloj njeriu është më egërsirë se sa ai që treguam më lart.

Përmbledhje: Padrejtësisht ligjet e Zotit xh.sh., natyralistët i konsiderojnë si ligje të natyrës. Kjo që shikojmë nuk është tjetër gjë, por ajo që ka ekzistuar edhe më parë, pra ajo është një mjeshtri, por nuk është mjeshtër, ajo është një qëndisje, por nuk është qëndistare, ajo është një ligj, por nuk është ligjvënës, ajo është një vend ku ligjet zbatohen, por nuk është gjykatëse. Kjo është një perde për të mbuluar Fuqinë e Zotit xh.sh. dhe për të mbrojtur Sadrën e Tij, por jo krijuesi i saj. Po në këtë mënyrë mund të vazhdojmë:

Natyra është një punë i punuar, jo punëtorë. Ajo është një ligj, por nuk ka fuqi të zbatojë. Ajo është një art, por nuk është artiste..

Shkurt: Meqenëse ekzistojnë qeniet e gjithë-sisë, siç u tregua në fillim të shënimit të gjashtëmbëdhjetë, këtë krijim nuk ta pranon logjika, që t’ia veshësh dhe imagjinosh tjetër kujt, përveç këtyre katër alternativave. Pra nuk ka alternativë tjetër përveç asaj të caktimit të Zotit xh.sh., e cila forcohet shumë me të gjitha shpjegimet e mëparshme, ku radhitëm tre të pamundurat. Nga shpjegimet ka dalur në shesh se me alternativën e katërt bëhet i padyshimtë fakti se të gjitha qeniet e gjithësisë i ka krijuar All-llahu xh.sh.. Këtë alternativë na e sqaron All-llahu xh.sh. me ajetin e Tij:

(1) أَفِي اللَّهِ شَكٌّ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

Në mënyrë të padyshimtë vërteton Njësimin e Tij, duke theksuar se këto qenie të tokës dhe të qiejve, kanë dalur nga një dorë e vetme, gjë që tregon se ekzistenca e Tij është e padyshimtë.

O ti i pafat që beson se rrethanat mund të shpikin dhe adhuron natyrën. Karakteri i çdo krijese është krijuar i tillë që të përmbajë në vetvete bukuri artistike, që përsëriten pa ndërprerë, gjë që tregon se krijesat dhe përsëritjet e vazhdueshme të saja, janë arte të tjetërkujt, sepse vetë krijimi i çdo gjëje ka nevojë për mjete të shumta dhe të larmishme. Patjetër është e arsyeshme të pranosh se një Fuqiplotë i Madh që ka shpikur natyrën, ka krijuar edhe shkaqet. Pse nuk mundohesh ta kuptosh se ky Fuqiplotë i Fuqishëm nuk ka nevojë që shkaqet e dobëta t’i bëhen ortakë në shpikjet dhe edukatën e Tij? Kjo gjë nuk ndodh kurrë!

Duhet ta dimë se Ai ka krijuar fenomenet së bashku me të gjitha kushtet e përshtatshme, ashtu siç e bën të domosdoshme vetë nderi i Zotit xh.sh.. Pas perdes së shkaqeve dhe fenomeneve të natyrës, për të mos u përballuar direkt me padrejtësitë dhe të metat e pahijshme, Ky Largpamës Hyjnor, ka krijuar për këtë arsye shkëlqimin e Emrave të Bukur (Esma ul-Husna). Vallë a është më e lehtë për një orëndreqës që më parë të krijojë veglat e orës, pastaj të rregullojë orën me këto vegla, apo brenda këtyre veglave të vogla të krijojë një makinë të përkryer dhe pastaj krijimin e kësaj ore ta lërë në duart e krijesave

të pashpirtë? A nuk u duket kjo si një gjë jashtë çdo logjike dhe e pamundur? Fol të dëgjojmë ty o natyralist dhe me antihumanizmin tënd na jep gjykimin që të shohim se çfarë do të na përrallisësh! A është më e lehtë, një autor të sjellë lapsin, bojën dhe letrën për të shkruar një libër, apo brenda letrës, bojës dhe lapsit të shkruajë një libër më të përkryer? A s'është më vështirë se libri, të shpikësh brenda tyre një makinë të posaçme për atë libër? Me alternativën e dytë shpik vetëm All-llahu xh.sh. siç tregohej në shembull, brenda makinës së njeriut për të vazhduar racën, farërat e tij i vendos në spermë, gjë kjo që nuk është as vepër e natyrës as e elementeve të pavetëdijshëm. Ti mund të thuash, megjithëse shpikja e makinës që shkruan librin është më e vështirë se të shkruarit e një libri, me këtë makinë mund të shkruash edhe shumë libra të tjerë, që është një lehtësim.

Përgjigje: Dekoratori i Përgjithshëm me Fuqinë e Tij të Pafundme, për të përsëritur dhe rifreskuar shkëlqimin e Emrave të Bukur dhe për të treguar format e ndryshme dhe të posaçme të krijimeve të Tij, ka bërë që asnjë shkrim dhe asnjë krijesë të mos i ngjajë të mëparshmes. Për të shprehur një domethënie të veçantë, fytyra e secilit do të ketë një dallim. Po qe se i ke sytë dhe nuk je i verbër, shihe fytyrën e njeriut, vëre re se që nga koha e Babait tonë Ademit dhe deri tani, gjatë përjetësisë kjo fytyrë e vogël e secilit njeri, megjithëse ka pika të përbashkëta (si veshë, hundë, sy, një gojë dhe një kokë), që dallojnë shumë pak nga të tjerat, ti përsëri do të vësh re se ato nuk ngjajnë me njëra-tjetrën. Pra secila fytyrë është një libër i veçantë. Për të kryer një veprim të përkryer Atij i duhen mjete të veçanta dhe të kompletuara për të përcaktuar dhe peshuar të gjithë elementet e Tij me precizion dhe në vendin e duhur. Çdo veprim duhet të zbatohet në një ambient ku ka tryeza dhe labore të tjera. Imagjino që natyra është si një shtëpi botuese, apo një vend botimi ku është i domosdoshëm rregulli dhe disiplina, që shtypi të dalë me një cilësi të përsosur nga shtypshkronja e vet. Për një libër duhen të gjitha këto kushte, po për krijimin e njeriut me të gjithë elementet e trupit? Duhet të ecësh në të gjitha anët e botës, për të gjetur molekulat e duhura për ekzistencën e tij dhe ta çosh për “botim” në pedalinat e kësaj makine që “boton” njerëz. Kjo mund të ekzistojë vetëm e vetëm me Vullnetin dhe Fuqinë Absolute të All-llahut xh.sh..

Domethënë: Edhe imagjinata e botimit të njeriut është tërësisht një mit i paskrupullt.

Si shembulli i orës dhe i librit, Mjeshtri Ma-dhështor që ka fuqi për të krijuar të gjitha qeniet, ka krijuar shkaqet për krijimin e tyre. Me diturinë e tij të kulluar, Ai i ka lidhur shkaqet me ato që janë të nevojshme për Të. E gjithë gjithësia lëviz me ligjet e Tij dhe të gjitha qeniet përcjellin jehonën e shkëlqimeve të habitshme të Tij, për këto ndryshime të kompletuara të natyrës. Faqen e ndritur të natyrës e ka krijuar me Fuqinë e Tij të Pamposhtur, duke vendosur mbi të, të gjitha mjetet e domosdoshme, duke i trazuar dhe krijuar në mënyrë të përsosur. Vallë a nuk është ky mendim, argumenti i fundit për përfundimet e panumërta që ka arritur dhe a nuk ta pranon mendja këtë fakt me dëshirë? Dihet që mendja e njeriut nuk e ka të lehtë për ta pranuar një mendim të këtillë dhe t'ia japë këtë meritë natyrës së pashpirtë dhe të pavetëdije, që nuk mund të krijojë dot asnjë gjë. Është dikush tjetër Krijues i madhërishtëm që për të krijuar këto elemente të qarta dhe të logjikshme, ka vënë në shërbim shumë mikroelemente dhe pajisje të vogla e të thjeshta. Prandaj ti nuk duhet t'ia japësh këtë meritë elementeve të panumërta dhe të

vogla të natyrës dhe t'ua veshësh atyre meritën e këtyre krijimeve, gjë që logjika këtë nuk e pranon, duke të thënë se kjo gjë është e pamundur. Duke ia lënë këtë problem mendimit tënd të pafre, ne po vazhdojmë tregimin tonë.

Natyalisti thotë: “Meqë po më ftoni të bëhem i matur, unë po e pranoj se gjer tani kam ecur në një rrugë të hallakatur dhe kam pasuar një profesion të pabazuar. Nga hulumtimet dhe argumentet që më parashtrove më parë, kam konkluduar se t'ia dedikosh shpikjet shkaqeve të natyrës është një çmenduri e madhe. Tani u binda se kush ka mend sa një kokërr gruri, e kupton se ky mendim nuk duhet pranuar kurrë. Jam më se i bindur se shpikjen e çdo sendi duhet t'ia atribuojmë vetëm Një Fuqiploti të Madhërishëm, që ekziston me të vërtetë. Tani duke falenderuar Zotin xh.sh. që më solli në rrugë të drejtë dhe më mbushi me besim ndaj Tij, po shtroj një pyetje që po më turbullon trurin me disa dyshime të këqija. Unë e pranoj se All-llahu xh.sh. është Krijuesi i Patjetërsueshëm, por vallë krijimin e disa sendeve të parëndësishme kur e mbështesim në shkaqet e vogla, çfarë e dëmton Mbretërinë e Edukatorit, ndërhyrja në krijimin e Tij, duke fituar edhe pak lavdi. Ky fenomen, a do t'i sillte ndonjë mangësi Sundimit të Tij?

Përgjigje: Siç e kam theksuar në disa pjesë të Risale-i Nurit, sundimi nuk e pranon kurrë ndërhyrjen e askujt. Bile edhe gjykatësi, apo nëpunësi më i pacipë dhe pa dinjitet, në sundimin e tyre nuk e pranojnë as ndërhyrjen e vetë djalit të tyre. Kjo tregon se Ligjet e sundimit nuk pranojnë tjetër shok, princip ky me themele të forta. Njëlloj sikurse një krahinë që nuk mund të drejtohet nga dy kryetarë komune, po kështu edhe një mbretëri nuk mund të ketë dy mbretër. Kjo tregon se Sundimtari do të jetë i vetëm dhe nuk pranon ortak tjetër. Ai nuk pranon ndërhyrje, duke iu referuar parimit të ligjit që: “Secili refuzon ortakërinë”. Shumë ndodhi gjatë gjithë historisë njerëzore, kanë vërtetuar parimin e parashtruar.

Kështu në qoftë se njerëzit e dobët, që kanë nevojë për ndihmën e dikujt, refuzojnë shoqërinë dhe në jetën e tyre nuk pranojnë të hyjnë nën mbrojtjen e dikujt dhe gjithashtu me fanatizëm ruajnë pavarësinë e tyre, atëhere me këto tregime do të kuptohet se Sundimtari Absolut me Edukatën e Tij, Gjykatësi Absolut me Sovranitetin e Tij, Pronari Absolut që zotëron një Fuqi të Pathyeshme, pra kështu sovraniteti i një Zoti xh.sh. sa ka nevojë për të ruajtur paprekshmërinë në punët e Tij, po aq edhe refuzon shoqërimin e tjetërkujt. Tani e kupton se për Fuqiplotin e Madh këto cilësi sa janë të zakonshme, aq edhe këto kërkesa të thjeshta janë të palogjikshme, sepse as gjëja më e vogël nuk mund të shkëputet nga prania e Tij.

Pyetja juaj e dytë se çfarë e dëmton të Adhu-ruarin Absolut, kur dikush adhuron disa shkaqe të vogla (si shembull, ndonjëri për një mirësi të vogël adhuron bamirësin) a nuk i mjaftojnë Atij, adhurimet që nga atomet më të vegjël deri tek diejt gjigandë?

Përgjigje: Krijuesi i Ditur, gjithësinë e ka krijuar si një Pemë Gjigande, frutat e së cilës janë të gjitha qeniet e vetëdijshme, midis të cilave Ai ka zgjedhur si më të pëlqyeshmen, njeriun. Rëndësia e krijimit dhe përfundimi del në pah vetëm atëhere kur kjo krijesë të shprehë të gjitha falenderimet dhe adhurimet e saja ndaj Krijuesit, sepse dihet që ajo është frut i krijimeve të Tij. Sundimtari Sovran dhe Kryetari i kësaj gjithësie, e ka krijuar atë për t'u bërë i njohur dhe për të kthyer për nga Vetja dashurinë e këtij “fruti”, pra

njeriut. Duke ditur këto fakte, a ka mundësi që Ai këto adhurime dhe falenderime t'i poshtërojë dhe t'i ndajë me tjetërkënd?

Këto hamendje bien në kundërshtim me Urtësinë dhe Diturinë e Tij të Pastër. Kjo nuk mund të pranohet kurrë! Veç të tjerave, kjo dukuri do të ishte edhe një zhvlerësim ndaj Edukatorit të Universit, po qe se do të adhuronim tjetërkënd në vend të Tij, sepse vetë Fuqia e Edukatorit nuk do ta lejonte mohimin e funksioneve të Emrave të Bukur (Esma ul-Husna). Duket qartë se me veprat e Tij të një shkalle të përkryer, Ai ka shpalosur të gjitha mirësitë dhe i ka merituar falenderimet e thella të krijesave. A është e drejtë që duke i merituar të gjitha këto mirënjohje t'i bësh adhurim një tjetri, ta hedhësh në harresë vetë Atë, me burimin e të gjitha të mirave?! A mund ta lejojë Ai që “frutin” më të pëlqyer dhe përfundimin e krijimit të njerëzimit mos ta sjellë për nga vetja? O Ti që braktise mendimet boshe të natyralizmit, fol!

Ai tha: “Elhamdulil-lah!” (të falenderoj o Zot xh.sh.), që m'i kthjellove mendimet dhe më zgjidhe shumë enigma të vështira; njëra, për njësimin e Zotit xh.sh. dhe tjetra, që askush tjetër nuk meriton adhurime sadopak qofshin ato. Këto të vërteta m'i ke shndritur me qartësi aq të thellë, saqë kushdo që i mohon, i duhet të mohojë diellin në mes të ditës, si një budalla i mjerë”.

Përfundim

Personi që braktisi mendimet natyraliste dhe pranoi besimin në një Zot xh.sh. të Vetëm, tani po falenderon All-llahun xh.sh. dhe shprehet i gëzuar që iu sosën mendimet e zeza e dyshimet dhe për të shuajtur kureshtjen po parashtron disa pyetje.

Pyetja e parë: Prej shumë dembelëve dhe atyre që nuk falin namaz, dëgjojmë vazhdimisht të thuhet se: Përse i duhet All-llahut xh.sh. të zbatojë dënimet e ferrit ndaj atyre që nuk falen dhe vazhdimisht i tremb në mënyrë të tmerrshme keqbërësit? Si i ka hije Kur'anit që vazhdimisht e ka treguar rrugën e realitetit duke dhënë mësim të vazhdueshme, të sulmojë rëndë, qoftë edhe për gabime të vogla dhe të parëndësishme?

Përgjigje: All-llahu xh.sh., jo vetëm për adhurimin e ndokujt nuk ka nevojë, por për asgjë nuk ka nevojë, por je ti ai që ke nevojë për adhurimin ndaj Tij. Ti je shpirtërisht i “sëmurë” dhe ibadeti është një ilaç, që të shëron nga këto plagë, gjë që e kam vërtetuar edhe në pjesë të tjera. Kjo është një lloj si puna e atij mjekut, që vazhdimisht i jep këshilla një të sëmuri dhe me dashamirësi mundohet ta kurojë. I sëmuri në vend që ta falenderojë, i kërkon llogari se përse ky mjek ia jep këto këshilla të dobishme, duke i thënë: “O doktor, pse më këshillon vazhdimisht që të pi ilaçet. Përse të nevojitet ty kjo gjë?”

E kupton tani se sa bajate të duken këto fjalë të çmendura? Mos të harrojmë se paralajmërimet të frikshme dhe ndëshkime të Kur'anit Famëlartë për ata që nuk falen, dalin në shesh atëhere kur dëgjon këtë tregim. Një mbreti, për të mbrojtur interesat e popullit të tij, i duhet që të japë dënime të rrepta edhe njerëzve fare të thjeshtë, qoftë edhe për një gabim sado të vogël. Pra kush braktis ibadetin dhe namazin, ka shqetësuar të gjitha qeniet dhe ka bërë një dëm të madh, sepse ato konsiderohen si shtetas të këtij

Mbreti të Pafillim dhe të Pambarim. Përsosmëria e këtyre qenieve del më në shesh, atëhere kur All-llahun xh.sh. e lartëson duke e larguar nga të metat dhe kur adhurimin e kryejnë në mënyrë sistematike ndaj Krijuesit të tyre. Këtë shërbim ata janë të detyruar ta kryejnë pa u shmangur. Kush nuk adhuron, ai nuk e vë re adhurimin e qenieve të tjera dhe mbase e mohon atë, duke e vazhduar jetën pa adhurime dhe ua injoron të drejtën e adhurimit të tjerëve, duke i ulur nga pozita e adhuresve dhe duke ua zbehur fare përsosmërinë. Ai që nuk adhuron, nuk mund t'i konceptojë dot qeniet që janë si një Mesazh Hyjnor dhe si një pasqyrë e funksioneve të Emrave të Bukur. Njeriu që nuk adhuron, i ulë krijesat në një pozitë të tillë, me kuptimin se ato janë pavlerë, nuk kanë asnjë detyrë dhe janë si kufoma.

Çdo njeri gjithësinë e sheh në pasqyrën e vet. Zoti i Madhëruar njeriun e ka krijuar si një ekzemplar të ekuilibruar dhe universal, për ta drejtëpeshuar atë. Për secilin njeri që jeton në këtë botë, ka një mikrobotë të veçantë dhe ai gjithësinë e ngjyros sipas besimit dhe bindjeve të zemrës së vet.

Përshembull: Një njeri kur bie në pesimizëm është i pafat dhe kur vajton për veten e tij, atij të gjitha qeniet i duken të pashpresa, sepse shpirti i tij është mposhtur nga pesimizmi. Kur ky njeri është i gëzuar, ai ngazëllen dhe dëfren. Atij i duket sikur e tërë gjithësia gëzon, ngazëllen, qesh dhe dëfren. Po kësisoj, një njeri që mendon shpesh për Madhërinë e Tij, Zotin xh.sh., me seriozitet e adhuron Atë dhe bën “tespih” (lartësim mbi të metat). Ky njeri qeniet i sheh si rezultat të vetekzistencës, e dallon se ato nuk janë të pakuptimta, duke menduar se edhe ato e adhurojnë Zotin xh.sh., ashtu si ai. Po të ishte një njeri i pakujdesshëm, me mohimin e vet mendon se çdo gjë ka braktisur adhurimin dhe të gjitha qeniet do t'i mendonte dhe imagjinonte si të pakuptimta e të tmerrshme, duke i bërë atyre padrejtësi.

Kështu: Ai që nuk falet, në radhë të parë i ka bërë një dëm të madh vetes, duke mohuar kështu qenien-njeri. Ai ka kundërshtuar Ligjet e Padronit të tij, për këtë arsye e tremb tmerrshëm mohuesin dhe prej veseve të nefsit që ka, do t'iamarrë hakun, sepse ai është robi i Tij. Ngaqë e ke braktisur adhurimin që është edhe përfundimi i krijimit të racës njerëzore, ka bërë një faj shumë të rëndë, i cili ka rënë në kundërshtim të hapur me Diturinë e përsosur të Edukatorit, duke dhunuar Personalitetin e Tij. Kështu që meriton një ndëshkim të rreptë!

Pra kush nuk falet ka bërë një faj të rëndë dhe ka dëgjuar mashtrimet e nefsit, duke harruar se edhe ai nuk është pronë e tij, por e Zotit xh.sh.. Në këtë mënyrë, ky njeri ka bërë faj ndaj Përsosmërisë dhe të Drejtave të Zotit xh.sh.. Pra sikurse mosbesimi i zhvlerëson qeniet, po kështu edhe mosbërja e adhurimit është një mohim ndaj përsosmërive të gjithësisë. Për këtë arsye, këto veprime anormale bëhen shkak për trembjen e frikshme dhe ndëshkimet e rrepta.

Pyetja e dytë: Kur'ani Fisnik, për të shprehur këto të vërteta të merituar, për vete ka parapëlqyer këtë lajm të mrekullueshëm dhe njëkohësisht të tmerrshëm, duke deklaruar gojtarinë e Tij të mrekullueshme, sepse gojtaria është ta flasësh fjalën në kohën dhe vendin e duhur.

Një pyetje tjetër parashtroi shoku ynë që braktisi idetë boshe të natyralizmit dhe u kthye në besimin tek një Zot xh.sh. i Vetëm:

Si ka mundësi të zbatohet kjo e vërtetë e madhe, kur thua se ekzistenca e secilit në të gjithë veprimtarinë e vet të gjithanshme, lëviz me vullnetin e një Fuqie Hyjnore?

Kjo çështje e thellë, nuk po futet dot në mendjet tona të cekta, kurse me sytë tanë po i shohim çdo ditë këto mirësi të bollshme dhe gjithashtu në krijimin e çështjeve vihet re një lehtësi shumë e madhe dhe e përkryer, që shprehet edhe me ajetin e Zotit xh.sh:

﴿ مَا خَلَقَكُمْ وَلَا يَعْثُبُكُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ ﴿١﴾ وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ أَوْ هَوَا قَرَبٌ ﴾

Në këtë mënyrë ky ajet ka sqaruar se kur një send e krijon vetëm një dorë, ajo bëhet jashtë-zakonisht e lehtë. Me argumente të pastërta po analizon se rruga e Njësimit të Zotit xh.sh., është më e parapëlqyera. Na e sqaroni sekretin e kësaj të vërtete, po të keni dëshirë!

Përgjigje: Në Letrën e njëzetë, me tregime bindëse dhe të qarta është parashtruar kuptimi i kësaj fjale të shenjtë:

﴿ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾ ﴾

Veçanërisht në shtojcën e saj, me mjete më të larmishme dhe më të bukura është sqaruar se: Kur krijimin e të gjitha qenieve ta mbështesim tek një Zot xh.sh., ajo lehtësohet njëlloj sikur të krijohej vetëm një qenie. Po qe se nuk e mbështesim tek Ai edhe krijimi i një qenie të vetme do të ishte tepër i vështirë. Jo të gjitha qeniet të krijosh, por edhe një të vetme, qoftë edhe një dru të vetëm nuk do të ishte i aftë ta krijoje. Mbështetja tek një Mjeshtër i vetëm që është i aftë për krijime universale, do ta realizonte shumë lehtë këtë dëshirë për të gjitha qeniet, ashtu si edhe për një pemë të vetme. Siç do të krijonte pemën nga një farë, po ashtu do të krijonte edhe parajsën si një pranverë. Vetë pranvera do të letësohej si krijimi i një luleje me këto krijime të bollshme dhe të lira që shpalosen para syve tanë çdo ditë, duke parë individë të panumërt që janë krijuar me një rregullsi të habitshme, të përsosur dhe plot art. Ty duhet të të mjaftojnë shembujt dhe argumentet e shumtë që kam parashtruar në librat e Risale-i Nurit, por unë edhe këtu do të paraqes dy shembuj shtesë:

Shembulli 1: Përgatitjen e njëqind ushtarëve, më të lehtë e ka për ta realizuar një oficer i vetëm, se sa njëqind oficerë së bashku të angazhohen për pajimin e një ushtari të vetëm.

Shembulli 2: Pajimin e një ushtrie, po ta mbështesësh në një qendër, në një ligj dhe tek një mbret, ajo bëhet më e lehtë se sa pajisja e një ushtari të vetëm. Po qe se pajimin e kësaj ushtrie e mbështet në ligje të kundërta, në fabrikime të ndryshme dhe në komanda të tjera, atëhere edhe pajimi i një ushtari të vetëm bëhet më i rëndë se sa pajimi i një ushtrie madhështore. Vetëm për pajimin e një ushtari i duhen komplet ato pajisje që i duhen edhe gjithë ushtrisë, që njëlloj do të krijohen nëpër fabrika të ndryshme.

Edhe prej një peme të vetme, ne shohim sekretin e Njësimit. Krijimin e saj e mbështesim në një qendër, në një Ligj ku Zoti xh.sh. Madhështor, ka sjellë të gjitha elementet e nevojshme për krijimin e saj, nga e cila vilen me qindra kuintalë fruta. Duket shumë qartë se po qe se krijimin e këtij druri do ta merrnin përsipër disa shpikës së bashku, krijimi i secilit frut do të bëhej shumë i vështirë, njëlloj sikur të krijonin një pemë gjigande. Mbase edhe krijimi i një mostre të vetme i këtij druri do të paraqitej po kaq i vështirë sa krijimi i vetë drurit. Kjo ndodh se për çfarëdo elementi që i duhet zhvillimit të kësaj peme, ato tërësisht i duhen edhe një bërthame të vetme.

Si ky shembull mund të parashtrojmë edhe shumë të tjerë, ku përsëri do të konkludojmë se mijëra krijime, kur mbështeten tek një Krijues i Vetëm, krijohen shumë më lehtë, se sa kur mbështeten tek fenomene të ndryshme dhe në vende të tjera. Meqë këtë të vërtetë e kam sqaruar edhe në pjesë të tjera të Risale-i Nurit, me argumente të forta, si dy edhe dy bëjnë katër, kush të ketë dëshirë mund t'u drejtohet atyre për njohuri më të hollësishme. Vetëm një sekret për një pikë të caktimit të Zotit xh.sh. do ta parashtrojmë këtu:

Edhe ti i një ekzistence të tillë je, që po qe se e mbështet veten tek një Fuqiplotë i Përrjetshëm, trupi yt bëhet më i lehtë, njëlloj sikurse të ndezësh një shkrepëse. Me Fuqinë e Tij të Pafundme, vetëm me një urdhër, Ai të krijon prej asgjësë në çast. Po qe se veten tënde nuk e mbështet tek Ai, por e shpërndan në dorë të shkaqeve dhe fenomeneve të natyrës, atëhere ngaqë je një “frut” i vogël e i përsosur dhe një përmbledhje e gjithësisë, për të të krijuar ty duhet që të ecin në të gjitha rrethinat e botës dhe me sitë të imtë të sitin të gjithë elementet. Pasi t'i kenë zgjedhur këta elemente, duhet t'i peshojnë me peshore të preçizuara për të përcaktuar sasi të që duhen për shpikjen e trupit tënd. Shkaqet materiale vetvetiu nuk kombinohen dhe nuk mblidhen. Tek një fenomen që nuk gjenden nevojat e duhura, shkaqet nuk mund të krijojnë dot asgjë nga hiçi. Këtë fakt e kanë vërtetuar të gjithë njerëzit e shquar. Për të jetuar një gjallesë sado e vogël, duhet të marrin pjesë të gjithë elementet e nevojshme që gjenden në gjithësi. Vetëm duke e menduar çështjen në këtë mënyrë, do të kuptosh se sa e lehtë është që ta mbështesësh krijimin e një qenie në një dorë të vetme dhe të pranosh se Autori i këtyre fenomeneve është Vetëm Një Zot i Madhërishtëm. Merre me mend se sa e vështirë bëhet kjo çështje, sikur këto krijime t'ia lësh në dorë shkaqeve dhe fenomeneve të natyrës.

Pika e dytë: Edhe në drejtim të dijeve ka një lehtësi të admirueshme të këtillë. Kaderi (caktimi i Zotit xh.sh.) është një dije, që në të gjitha llojet e saja, përcakton çdo fenomen shpirtëror, ashtu sikurse përcakton një model të veçantë. Përcaktimi është në vetvete si

një plan apo projekt për secilin fenomen që do të ndodhë. Fuqia e Zotit xh.sh., sipas caktimit që ka projektuar, këto i krijon me lehtësinë më të madhe dhe në parametrat më të përkryera. Po qe se ky fenomen nuk do të realizohet me Fuqinë dhe Diturinë e Pafundme të një Zoti xh.sh. siç e thamë më lart, atëhere mbi njëqind vështirësi edhe më të mëdha do të paraqiten kur këto krijime t'i marrë në dorë një grup shkaqesh të natyrës. Kjo do të ndodhë për faktin se po qe se aty nuk do të marrin pjesë Dituritë e Caktimit të Zotit xh.sh., atëhere të gjitha ato elemente që do të duhen për krijimin e trupit të një kafshe, duhet të përzgjidhen në mijëra modele, të mijëra elementeve materiale. Tani kuptoje lehtësinë që të jep sekreti i Caktimit të Zotit xh.sh. dhe njëkohësisht vështirësitë që të krijojnë mendimet e turbullta të mosbesimtarëve. Kuptoje domethënien e lartë të së vërtetës së këtij ajeti që përputhet më mendimin tonë kur thotë:

(1) وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ

Pyetja e tretë: Për këtë arsye armiku i mëparshëm, tani miku më i ri i besimit tonë, po pyet se: Profesorët më të shquar të kësaj periudhe po thonë se: “Prej asgjëje nuk mund të krijohet asgjë dhe nuk ndodh kurrë, që një materie të shkojë në asgjëshmëri. Elementet e fizikës të fabrikës se gjithësisë, vetëm se përpunohen”.

Përgjigje: Filozofët e shquar të kësaj kohe, që nuk e kanë studiuar gjithësinë nën Dritën e Kur'anit të Famshëm, kanë hasur shumë vështirësi në të gjitha studimet e tanishme.

Ata ndahen në dy grupe:

Në grupin e njërës pjesë hyjnë “sofestaytë”. Për gjykimin e këtij grupi, cilësitë e njerëzve që janë logjika dhe mendimi, ata i mohojnë duke rënë në shkallën më të ulët, në atë të kafshëve. Ata kanë mohuar Universin, bile edhe veten e tyre. Me profecinë e tyre mosbesuese, ata kanë parapëlqyer rrugën e mohimit të gjithësisë dhe të vetvetes, kur thonë se shkaqet dhe natyra nuk mund të krijojnë asgjë. Bile ata duke mos mundur të të afrohen edhe tek mendimi i natyralistëve, kanë rënë në paditurinë absolute.

Në grupin e dytë të filozofëve hyjnë ata që kanë mendime mosbesuese, por më vonë kur janë ballafaquar me vështirësitë, kanë vënë re se natyra dhe shkaqet, nuk mund të shpikën asnjë krijesë, pra as krahun e një mize, apo bërthamën e vogël dhe kanë deklaruar se: “Këto krijime duan një fuqi të jashtëlogjikshme”. Ata po mohojnë mendimin e shpikjes dhe po pranojnë se: “Nga hiçi nuk vjen asgjë!” Me këtë mendim po e pranojnë se mosekzistenca është e pamundur, duke pranuar faktin se në gjithësi çdo gjë transformohet por nuk humbet. Me një imagjinatë të çuditshme gjykojnë se me anë të lëvizjes së atomeve, nga era e rastësishme, mund të krijohet një kombinim (fekondim), që e shpërndan gjithandej. Në këtë mënyrë ata imagjinojnë se pas këtij fekondimi, krijohet një specie e re dhe e ndryshme nga e para. A e shikon çmendurinë e këtyre njerëzve, që e quajnë veten të mençur? Dije dhe mbaje mend se një njeri kur shmanget nga “bulevardi” i Kur'anit të Famshëm, kalon në një rrugë të mjerueshme, të tmerrshme, të maskarallëkut dhe të padijes. Po deshe edhe ti provoje! Vallë a nuk e sheh se All-llahu xh.sh. ka një Fuqi dhe Dituri të Përjetshme, që çdo verë krijon mbi katërqind mijë lloje specimesh mbi

faqen e tokës dhe i Cili ka krijuar qiejt dhe tokën brenda gjashtë ditësh? A nuk e sheh se në çdo pranverë, brenda gjashtë javësh e mbush Universin me gjallesa të freskëta dhe të bukura, të stolisura me një art të përkryer dhe mjaft të dobishme? Këtë e bën vetëm një All-llah xh.sh., me programin e Tij të pakundërshtueshëm, që ka përcaktuar sasinë dhe llojet e tyre, duke i fshehur ato me një shtresë, si atë, shkronjën që vetëm kur të lyhet me një ilaç, atëhere mund të lexohet qartë, sepse provimi i kësaj jete kështu e nevojit. Allahu xh.sh., caktimin e Tij e ka shkruar me Diturinë e Vet dhe e ka fshehur nga syri i njeriut. Për Të nuk është e vështirë që pastaj t'i shfaqë gjërat me një Dituri të Pafundme, sepse Fuqia e Mbinatyrshme dhe Plotfuqishmëria e Madhërishtme arrin kudo. Që të mohosh shpikjen e Tij dhe t'ua veshësh ato shkaqeve dhe fenomeneve të natyrës që janë të vdekura dhe të padijshme, pa sy dhe të shurdhëra, është një çmenduri e madhe. Këtë guxim nuk mund ta ketë edhe sofisti më i trullësuar. Këta të pafatë nuk po e kuptojnë se në duart e tyre nuk kanë gjë tjetër, veçse një dobësi të tmerrshme dhe një vullnet të dobët. Ato mbështeten në nefs dhe unit që është si faraoni, duke mos mundur ta zhdukin ndonjë send nga ekzistenca dhe as të krijojnë nga asgjëja, sepse ata janë mbështetur tek natyra dhe shkaqet e saj. Prandaj po thonë: “Prej hiçit, asgjë nuk krijohet dhe çdo gjë që ekziston nuk zhduket”. Me këto fjalë ata mendojnë se All-llahu xh.sh. është i dobët sikur vetë ata, duke mos e ditur se Ai është Fuqiploti Absolut. Ky Fuqiploti Absolut krijon me anë të dy mjeteve:

E para; Krijon me “Ihtira” dhe “Ibda”.

Domethënë: Prej asgjësë, hiçit krijon një pjesë qenie dhe e sjell në formën e ekzistencës dhe po në këtë mënyrë të gjitha nevojat e saja po prej asgjësë i plotëson.

E dyta: Krijon me “Insha” dhe “Sanat”.

Domethënë: Me Përsosmërinë e diturisë së Tij, duke i formuar nga elemente që i ka shpikur më parë, tregon shkëlqimet e Emrave të Bukur (Esma ul-Husna). Brenda zbulimeve të Diturisë së Tij, një pjesë të qenieve si thamë më parë, e shpik prej elementeve të gjithësisë. Me Ligjin e Tij të furnizimit, të gjitha atomet i përulen vetëm Atij. A e kuptuat tani se Ligji i Fuqiplotit Absolut nuk është siç pretendojnë natyralistët? Ai ashtu si nga asgjëja apo fillimi, i shpik dhe i krijon qeniet, ashtu edhe elementet që ka krijuar më parë, tani i krijon lehtësisht. Ai zhduk dhe shfaros. Pra për ta shkatërruar ekzistencën dhe për ta krijuar nga asgjëja, është puna dhe vepra e Fuqiplotit Absolut dhe kjo për Të është rrugë e lehtë dhe më e zakoshme, që vazhdon pa vështirësi dhe pa ndërprerje. Me një fuqi të madhe në një pranverë krijon mbi treqindmijë krijesa me të gjitha format dhe funksionet, jo vetëm të atomit, por edhe të të gjitha mjeteve. Këto shpikje vijnë pa diskutim nga asgjëja, gjë që është e aftë ta bëjë vetëm një Zot xh.sh. i Madhërishtëm dhe vetëm Ai. Kush pranon të kundërtën dhe thotë se Ai nuk mund të krijojë nga asgjëja, le të tretet dhe të shkojë tek vet asgjëja.

Miku që prej kohësh e hodhi poshtë mendimin natyralist dhe që pranoi të vërtetën po thotë se: “Aq sa është i gjithë numri i atomeve të gjithësisë, lavdëroj dhe falenderoj All-llahun xh.sh. që më bëri të fitoj përsosmërinë dhe besimin. Shpëtova prej batakut të imagjinatës natyraliste dhe nuk më mbeti as një pikë dyshimi”.

Sërish po themi:

Elhamdulillah-lahi ala din-il-Islam ve Kemal-i Iman.

(1) أَحْمَدُ لِلَّهِ عَلَى دِينِ الْإِسْلَامِ وَكَمَالِ الْإِيمَانِ

(2) سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ